

Т.О. Ставерська, канд. екон. наук, доц. *(ХДУХТ, Харків)*

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ

Згідно зі «Стратегією сталого розвитку «Україна–2020», метою державної політики у сфері децентралізації є відхід від централізованої моделі управління, забезпечення спроможності місцевого самоврядування та побудова ефективної системи територіальної організації влади в Україні, реалізація у повній мірі положень Європейської хартії місцевого самоврядування, принципів субсидіарності, повсюдності і фінансової самодостатності місцевого самоврядування через створення системи об'єднаних територіальних громад. Прийняті Верховною Радою у грудні 2014 року зміни до Бюджетного та Податкового кодексів України є найбільшим за останні роки кроком у напрямку бюджетної децентралізації фінансових ресурсів, яка передбачає: зміну трансфертної політики; надання органами місцевого самоврядування більших повноважень в напрямку розробки та реалізації різноманітних програм соціально-економічного розвитку; зміну системи оподаткування, при якій змінюються питомі надходження на користь місцевих бюджетів.

Інструментом реалізації стратегічних цілей та програм сталого соціально-економічного розвитку є практика державно-приватного партнерства в сфері розвитку інфраструктури регіонального ринку товарів та послуг. Досвід країн Європейського Союзу свідчить, що проекти державно-приватного партнерства є засобом розвитку співпраці, обміну досвідом, спільних розробок між органами державної влади та підприємницькими структурами, а також концентрації фінансових ресурсів на пріоритетних напрямках соціально-економічного розвитку країн. Реалізація таких проектів у країнах ЄС забезпечила підвищення якості державних послуг і стала швидким, ефективним, недорогим засобом реконструкції та створення нової інфраструктури. Водночас взаємодія держави і бізнесу у світовій практиці перебуває на різних рівнях розвитку. Такі країни, як Іспанія, Італія, Великобританія, Франція, Німеччина, Польща, досягли значних успіхів у реалізації проектів державно-приватного партнерства. Саме на них припадає 92% укладених угод, тоді як більшість проектів Бельгії, Португалії, Австрії, Швеції, Греції, Угорщини, Словаччини перебуває на етапі переговорів.

В Україні практика державно-приватного партнерства ще не набула достатнього розвитку, що обумовлено низкою причин, серед

них: 1) недосконалість нормативно-правового забезпечення даного виду партнерства; 2) обмежене застосування проектів партнерства у галузях соціально-економічної сфери; 3) низька інвестиційна привабливість із значним ступенем ризику довгострокових проектів для підприємців; 4) інертність та недостатній рівень компетентності держслужбовців щодо розроблення й реалізації проектів, у тому числі, у рамках державно-приватного партнерства; 5) високий рівень турбулентності фінансово-економічного стану країни. Зазначені проблеми слід вирішувати цілеспрямовано за активної участі державних і місцевих органів управління, які мають створювати необхідні умови для реалізації проектів державно-приватного партнерства, формуючи сприятливий інвестиційний клімат та розвиток приватного сектору економіки. Отже, фінансування проектів державно-приватного партнерства є засобом реалізації соціально-економічних завдань держави.

«Проект державно-приватного партнерства в сфері розвитку інфраструктури регіонального ринку товарів та послуг з метою забезпечення сталого розвитку торгівлі» передбачає створення мережи виробничо-торговельних кластерів, діяльність яких має відбуватися на засадах: бюджетної децентралізації; доступності обслуговування в територіальному, соціальному й інших вимірах; відповідальності торговельної мережі за якість продукції; екологічного інформування та споживчої культури населення; ефективності логістики з точки зору мінімізації втрат при транспортуванні та зберіганні товарів, їх утилізації.

Основними перевагами реалізації пропонованого Проекту повинні стати: додаткові надходження до бюджетів територіальних громад; створення збалансованої інфраструктури торговельного обслуговування населення; упровадження державних програм фінансово-кредитної підтримки малого й середнього підприємництва у цій сфері; створення регіональних цільових фондів для фінансової допомоги на поворотній основі підприємцям для вступу їх до самостійної діяльності; залучення недержавних та іноземних інвестицій до розвитку підприємств роздрібної торгівлі; освоєння малоєфективних торговельних зон у невеликих містах, районних центрах, сільській місцевості; обслуговування малозабезпечених і соціально вразливих верств населення; екологічність застосовуваних технологій і устаткування; торгівля екологічно чистими видами продукції тощо. Зазначені переваги відповідають стратегічним пріоритетам розвитку регіонів, а саме: 1) зростання ВРП як одного з найважливіших бюджетоутворюючих елементів; 2) зменшення територіальних диспропорцій у якості життя та поліцентричний розвиток; 3) ефективне управління місцевим розвитком тощо.